

πηδάλιο

Δευτέρα, 26 Μαρτίου 2012

5:16 πμ

Ρόδα τιμονιού κν. τιμόνι

ΠΗΓΗ: <http://youtu.be/JzeLVPQghp8> 1:58

Συγγενικά

Το δέ άκρον του πηδαλιού λεγεται **οιαξ**· το δέ παν **οϊαξ** τε και **πηδάλιον** καλείται, το δέ μέσον αυτού **φθειρ** ή **ρίζα** ή **ύπόζωμα**, το δέ τελευταίον **πτερύγιον**, το δέ λοιπόν **αύχήν**.

ΠΟΛΥΔΕΥΚΟΥΣ "ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΝ"

Γρύλος τιμονιού

Εργαλείο για το σφίξιμο της αλυσίδας του τιμονιού στα παλιά πλοια.1150.34

Γράφει η προπέλα φεύγοντας ξοπίσω "σε προδίνω"

κι **ο γρύλος** το ξανασφυράει στριγγά **του τιμονιού***

Μη φεύγεις. Πες μου, το 'πνιξες μια νύχτα στο Λονδίνο

ή στα βρωμιάρικα νερά κάποιου άλλου λιμανιού;

Νίκου Καββαδία - Εσμεράλδα

Πρόκειται για το γρύλλο του τιμονιού που τρίζει. Το υπερβατό σχήμα χρησιμοποιήθηκε για λόγους μέτρου και ομοιοκαταληξίας με το "λιμανιού". Το τυπικό θα ήταν και το ξανασφυράει στριγγά ο γρύλος του τιμονιού.

Συνώνυμα

Τιμόνι

Οιαξ

Δοιάκι

Πηδάλιον

Αυχένες ή αυχένιοι [τένοντες]

[Λαγουδέρα](#)

Φρ.: Ο Μεγάλος Τιμονιέρης

Τρ.: πότε θα κάνουμε πανιά

[Μπρατσέρα - Άννα και Αιμιλία Χατζιδάκη.wmv 2 24 2012](#)

Ετυμολογία

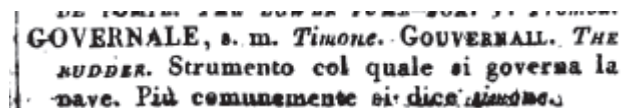
Από το

πηδόν, τό,

A. Το πλατύ μέρος της κώπης και κατ' επέκταση η κώπη, το ερετμόν, το κουπί, "ἀναρρίπτειν ἄλα πηδῶ" Od.7.328, πβλ. 13.78 ; "πηδοῖσιν ἐρέσσετε" A.R.4.200 ; "γῆ δὲ ναυσθλωθήσεται ῥήσονται πηδοῖς χέρσον" Lyc.1416.

II. Πληθ. τα πηδά, = πηδάλια, (γράφεται πῆδον, και πῆδος, Ησύχιος)

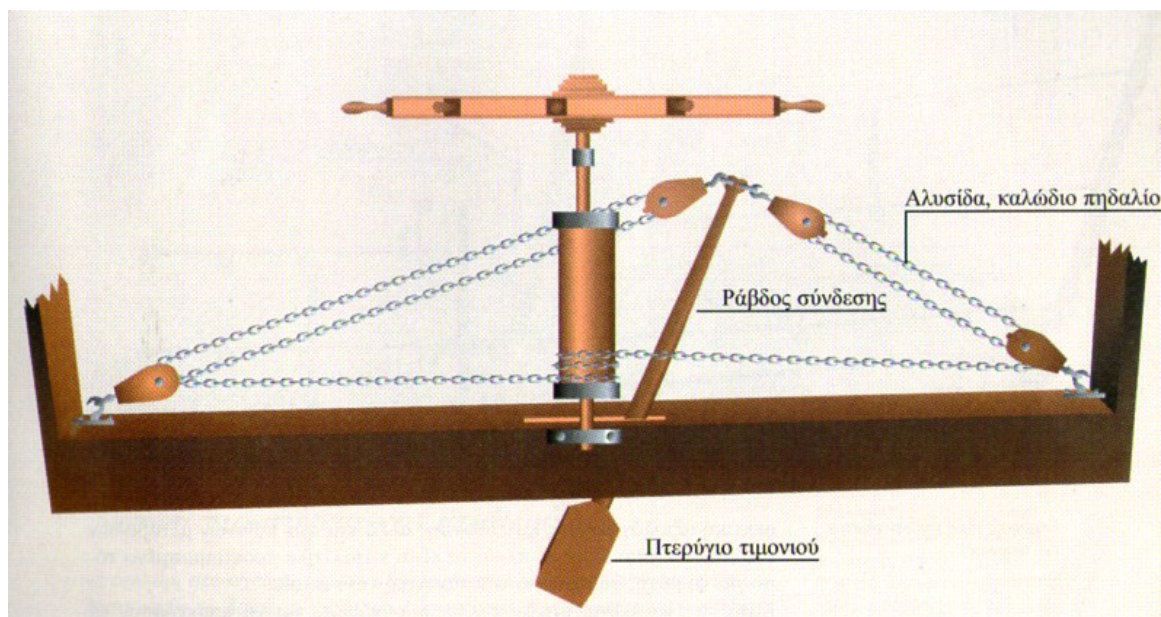
LSJ

9294.223 [248]

Εγκυκλοπαιδικά

Κατά τον 18ο αιώνα έγινε ιδιαίτερα επιτακτική η ανάγκη για τα επιβλητικά πλοία γραμμής να διατηρήσουν αναλλοίωτη την ικανότητα πυρός ανεξάρτητα από τις καιρικές συνθήκες. Σε αυτό, πέρα από την πρόοδο στην εξάρτιση και στη διαμόρφωση των σκαφών, αποφασιστική αποδείχθηκε η εισαγωγή του τιμονιού με ρόδα (οιακοστρόφιο) και αλυσίδα (ή καλώδιο) πηδαλίου.

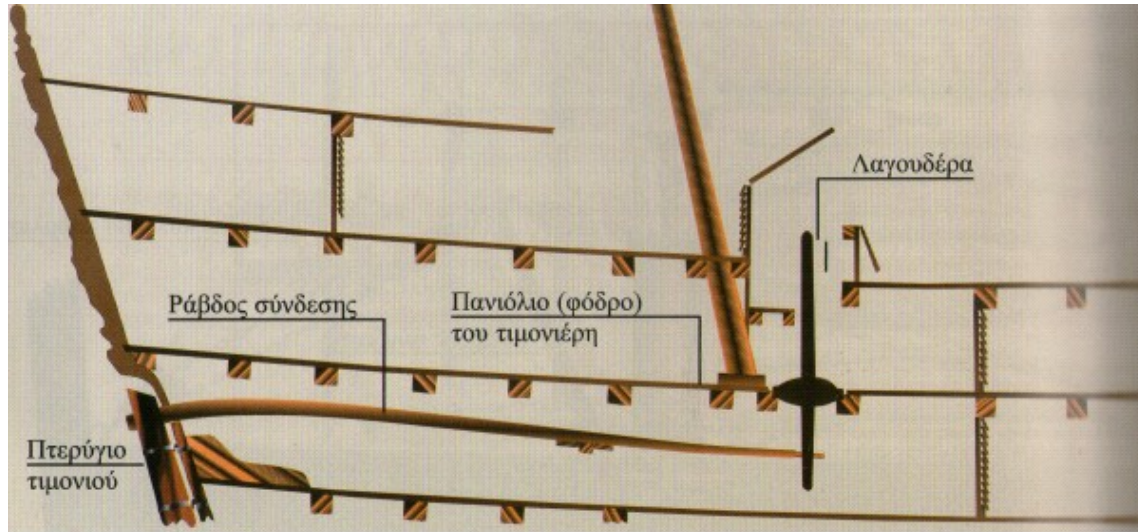

Άποψη ενός συστήματος για το χειρισμό του τιμονιού (χώρος μηχανισμού πηδαλιουχίας) με οιακοστρόφιο και αλυσίδες πηδαλίου.

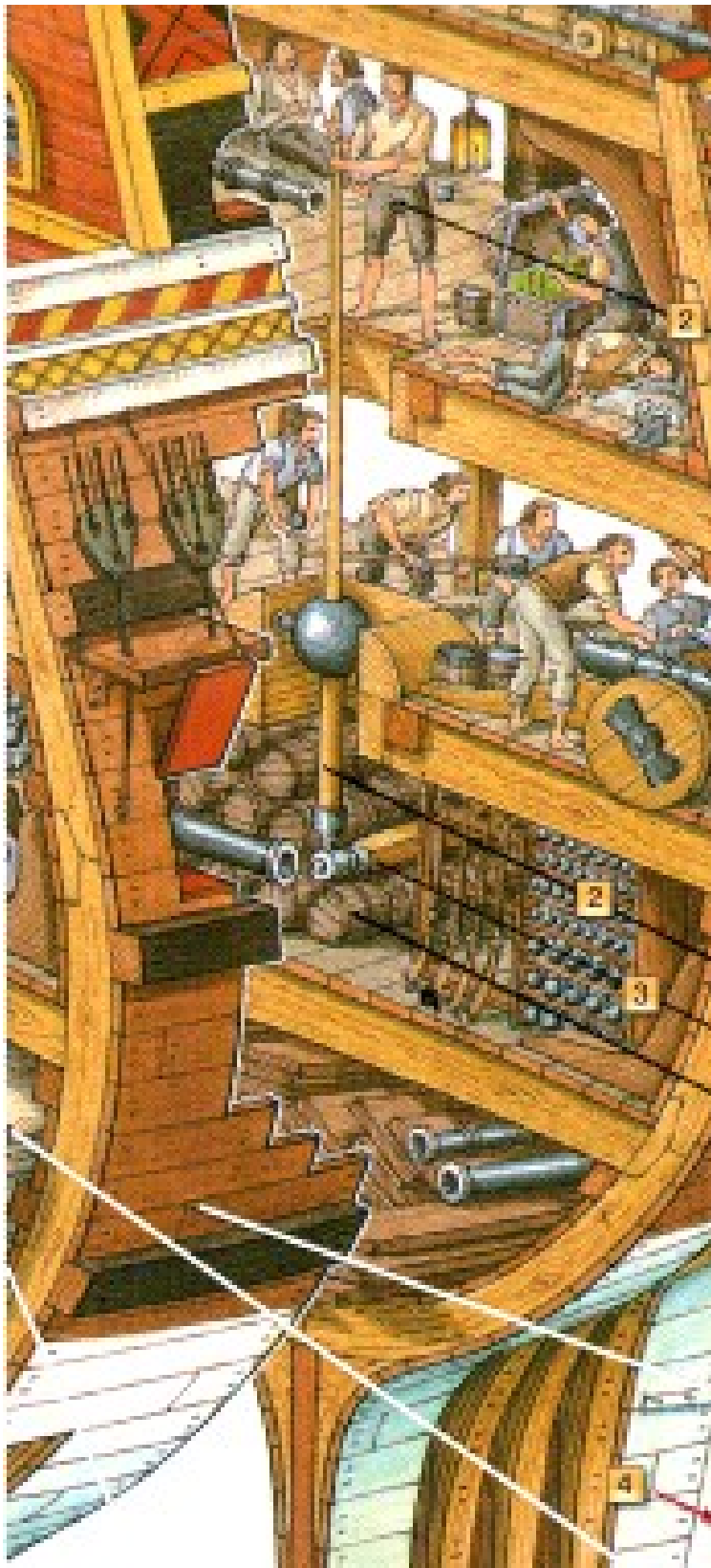
Τα πλεονεκτήματα του νέου συστήματος (το οποίο στο σύνολο του ονομάζεται **μηχανισμός πηδαλιουχίας** και που ουσιαστικά χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα) αποδείχθηκαν σημαντικά. Η παλιά εύκαμπτη **λαγούδερα** επέτρεπε να περιστρέφουν το πτερύγιο του τιμονιού των μεγάλων πλοίων μόνο 15 μοίρες από κάθε πλευρά. Επίσης, σε περίπτωση κακοκαιρίας, έπρεπε να το αποσυναρμολογήσουν και να το αντικαταστήσουν με ένα ειδικό εξάρτημα ώστε να καταφέρουν να κυβερνήσουν το πλοίο. Αντίθετα, ο τροχός, περιστρέφοντας το πτερύγιο διαμέσου ενός συστήματος μετάδοσης με **τροχαλίες** που λειτουργούσε κάτω από το κατάστρωμα, διέυρνε

κατά πολύ την ικανότητα περιστροφής και διευκόλυνε τη δυνατότητα ελιγμών και την ακρίβεια της διακυβέρνησης του πλοίου, χαρακτηριστικά που ήταν πραγματικά πολύτιμα στα πλοία που γίνονταν ολοένα και μεγαλύτερα.

Με αυτό το σύστημα, τα πλοία άρχισαν να ανταποκρίνονται πολύ περισσότερο στο τιμόνι. Για τους τιμονιέρηδες έγινε έτσι ευκολότερο να διατηρούν τη γραμμή μάχης με την απόλυτη ακρίβεια που απαιτούσαν οι ναύαρχοι.

DeAgostini - Μεγάλα Ιστιοφόρα - Τομ. 2 Τευχ.28 σελ.

Στα μεταγενέστερα πλεούμενα, όπως μπορείτε να δείτε από μια διατομή του γαλιονιού του 16^{ου} Αιώνα^{1176.9}, ο τιμονιέρης (1) μετακινούσε δεξιά -αριστερά ένα κατακορυφο κοντάρι με αντιβαρό (2) που προσαρμοζόνταν με σιδερένιο συνδεσμο σε μια οριζόντια λαγούδερα(3) που με τη σειρά της μετεδίδη την κίνηση στο πηδάλιο.(4). Αργότερα μπήκε το γνωστό στρογγυλό τιμόνι που είναι εγκατεστημένο στη γέφυρα του πλοίου.

ΠΤΕΡΥΓΙΟ ΤΙΜΟΝΙΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΙΣΤΙΟΦΟΡΟΥ

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Όταν υπάρχει τρικυμία, το πηδάλιο στρέφει συχνά χωρίς την θέληση του πηδαλιούχου τότε οι ναυτικοί λένε **με παίρνει δεξιά ή με παίρνει αριστερά.**

— Μην το ζορίζεις, κατάλαβες; Το παιδεύεις δεξιά κι' αριστερά, γι' αυτό **σε παίρνει.** Ένα τόνο κάρβουνο χαραμίζουμε στη βάρδια μας μέ τις παρατιμονιές σου. Στο 'χω πει τόσες φορές, θέλει γλυκά. Να 'χε ρέματα, Θα 'λεγα στο διάολο.

— Δέ φταίω, καπετά - Γεράσιμε. Δεν κυβερνιέται. Είμαστε δυό ποδάρια με την πλώρη.

1159.25

Εφτά. **Σε παίρνει αριστερά,** μην το ζορίζεις.
Μάτσο χωράνε σε μια κούφιαν απαλάμη.
Θυμίζεις κάμαρες κλειστές, στεριά μυρίζεις.
Ο πιο μικρός αχολογάει μ' ένα καλάμι.

Οι 7 νάνοι στο s/s Cyrenia

Φράσεις

πηδάλιον εκρεμασάμην = εγκατελειψα την θαλασσα.

Παράγωγα

Πηδαλιούχος
Οιακοστρόφος
Τιμονιέρης

Συγγενικά

δακτύλιος· Ἀττικῶς διέστειλλον. καὶ τὸν μὲν ἀπλοῦν δακτυλίδιον ἐκάλουν, τὸ δὲ γλυφὴν ἔχον σφραγίδιον. καὶ τοῦ πηδαλίου τὸ ἄκρον δάκτυλ(ι)ος